

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 12. У Новоме Саду, 28. Марта 1861. **ГОД. VI**

ПОЗИВЪ НА ПРЕДПЛАТУ

ШКОЛСКОГА ЛИСТА.

Съ овимъ 12. броемъ свршуе се *прва четвртъ* Шк. Листа за 1861. год. — Ко овай листъ и у на-
предакъ добывати жели, нека изволи обичномъ пред-
платомъ похитити.

Уредн. Шк. Листа.

Субота Св. и праведнога Лазара

Четверодневнога.

Данасъ празнуемо воскресение светога и правед-
нога друга Христова Лазара, кога е Христосъ Спаси-
тель у четврти данъ изъ гроба воскресео. Онъ е био
Єврей родомъ, а сынъ некога Фарисея по имену Си-
мона, изъ села Витание. Христосъ Спаситель ходећи
по земљи и проповѣдаюћи евангелие царства небесно-
га, често е долазио у село Витанию к' Фарисею Си-
мону, и съ њимъ найвише разговарао се о божествен-
ной науки, и о спасениу рода човеческога. Лазаръ
прилжно е слушао и примао науку Христа Спасите-
ля, и то не само онъ, но и сестре њгове Марта и
Мария. У томъ приближи се време Спасителъвогъ стра-
дана, а праведни Лазаръ и њгове сестре са великомъ
су радости очекивали оно време кадъ ће Исусъ о-

петъ доѣи, да ихъ іошъ болѣ о божественной науки, о воскресенію мртвыхъ, и о животу вѣчномъ упозна. Злоба и зависть рода еврейскога све в веѣма растла, кое принуди Христа Спасителя на ону страну рѣке Іордана преѣи, и ту найпре Іаирово дѣте, и нѣке сироте удовице сына подигне изъ мртвыхъ. Праведни Лазарь одъ дуже времена болуюѣи умре. Іисусъ Христосъ удалянь одъ села Витание, у путу своимъ ученикомъ рекне: Лазарь другъ нашъ заспао е! а мало после рече: Лазарь е умрѣо! После смрти Лазарове у четверти данъ кадъ су веѣъ Лазара саранили были приспѣ Іисусъ у Витанию и ту га предуеретну сестре Лазарове говореѣи му: Господи! да си ты овдѣ быо не бы умрѣо братъ нашъ, но и садъ кадъ бы ты хтѣо подигнути ѣшь га, ербо ты то можешъ. Іисусъ упыта: гди ете га саранили? и таки га сви одведу на гробъ. Кадъ подигну камень одъ гроба, Марта рече: Господи веѣъ смрди, четверти е данъ како мртавъ лежи. Христосъ Спаситель помоли се Богу, сузе надъ лежеѣимъ испусти, и гласомъ повикну: Лазаре! изиѣи напољъ. Мртвый устаде и изиѣе, и оде са своима куѣи. Ово велико чудо, подигне на зависть и злобу еврейскій народъ, и противъ Христа Спасителя почну найвеѣу злобу водити; Іисусъ пакъ остави Витанию и отиде. Еврейскій народъ и архиереи и Лазара смысле да убию. Онъ пакъ чуе, и у Кипрскій островъ отиде, и тамо е пребывао. По воскресенію Спасителѣвомъ одъ св. апостола произведенъ буде за архіерея Китайскога града. Дабро е и богоугодно поживио, и по тридесетолѣтномъ времену живота свога, преселио се у вѣчность, и у томъ истомъ граду честно погребенъ буде, многа чуда твореѣи. Нѣговъ архіерейскій Омофоръ преблагословена Дѣва Марія своима в рукаха сготовила и нѣму даровала.

Тѣло светого и праведнога друга Христова Лазара четверодневнога пренесе премудрый царь Лвъ одъ крпскога острова у Цариградъ, и положи предъ свети олтарь у цркву кою е премудрый царь у славу Светителя сазидати дао. Православна наша црква празднуе пренесение тѣла светого и праведнога Лазара четверодневнога 17. Октября сваке године.

Давашный на тъ праздникъ (кои мы у народу нашемъ православномъ з вемо: Субота Лазарова) установили су свети отцы на свршетку светогъ великогъ четрдесетодневногъ поста предъ саму свету страстну седмицу господа нашего Исуса Христа зато: да бы се невѣрный еврейскій родъ о воскресеню мртвыхъ болъ увѣрити могао, будући з и праведни Лазарь на позивъ Христа Спасителя изъ гроба устао и свима виѣнъ быо; и заиста тымъ су се многи Евреи увѣрили, да е Исусъ Христосъ правый сынъ Божій, да е у трецій данъ одъ гроба воскресоо славно као Богъ, и да ће бити воскресение мртвыхъ и животъ вѣчный. Оттуда смо увѣрени, да ћемо сви у последний данъ на позивъ Христа Спасителя изъ мртвыхъ устати и страшноме суду предстати, и по заслуги наслѣдити животъ вѣчный.

Школа као я воспиталиште.

(по Келнеру.)

Да е воспитание младога човека у духу науке Христове тежакъ задатакъ, то ће свакій одъ насъ увидити, ако пажљиво прочита и смотрено разсуди речи апостола Павла у посланици къ Римлянима, (гл. 7. ст. 15—25), где мудрый овай учитель народа о човеку и човечіој природи овако говори: „Еже со-

дѣлаю, неразѣмѣю, не еже во хошѣ сѣ творю: но еже ненавиждѣ, то содѣлаю. Аще ли еже не хошѣ, сѣ творю, хвалю законъ яко добръ. Нынѣ же некому азъ сѣ содѣлаю, но живый ко мнѣ грѣхъ. Вѣмъ во яко неживетъ ко мнѣ, сирѣчь къ плоти моеи, доброе. Еже во хотѣти прилежитъ ми, а еже содѣлати доброе нешверѣтаю. Не еже во хошѣ доброе, творю: но еже не хошѣ злое, сѣ содѣлаю. Аще ли еже не хошѣ азъ, сѣ творю, оуже не азъ сѣ творю, но живый ко мнѣ грѣхъ. Шверѣтаю оубо законъ, хоташѣ ми творити доброе, якш мнѣ злое прилежитъ. Сослаждаюся во законѣ Божію по внѣтренемѣ чловѣкъ: Виждѣ же инъ законъ ко оудѣхъ моихъ противѣвоющъ законѣ оума моего, и плѣнающъ ма закономъ грѣхокнымъ, сѣщимъ ко оудѣхъ моихъ. Укаменъ азъ чловѣкъ: кто ма избавитъ ѿ тѣла смерти сѣа.“ А то на ербски значи ово: „Не знамъ шта чинимъ, еръ нечинимъ оно што хоѣу, него на што мрзимъ оно чинимъ. Ако ли оно чинимъ што неѣу; хвалимъ законъ да е добаръ. А садъ више я ово нечинимъ него грѣхъ коии жив у мени. Еръ знамъ да добро не живи у мени, то есть у тѣлу моему. Еръ хтети имамъ у себя, али учинити добро не налазимъ. Еръ добро шта хоѣу нечинимъ, него зло што неѣу оно чинимъ. А кадъ чинимъ оно што неѣу, веѣъ я то нечинимъ, него грѣхъ кои живи у мени. Налазимъ дакле законъ, — кадъ хоѣу добро да чинимъ, — да ми зло припада (да морамъ зло чинити). Еръ имамъ радость у закону божіемъ по унутрашнѣмъ човеку; али видимъ другій законъ у удима моима, кои се противи закону ума моего, и зароблява мене закономъ греховнымъ, кои е у удима моима. Я несреѣный чловекъ! Ко ѣе ме избавити одъ тела смрти ове.“

Изъ овыхъ речій, кое се свию насъ и свакога човека тичу, ясно се може увидити, да чловекъ, све

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Въпреки му се умъ найвѣща изображенъ, и све ако е най-точниѣ вѣдаръ познати шта е добро, шта л' е зло; ипакъ може доћи у противоречие и супротивность сво-ме уму и свомъ познаваню добра и зла. Изъ овога пакъ слѣдуе та истина, да се единымъ обучаванѣмъ не може човекъ сасвимъ како валя воспитати, него се узъ то мора воспитателѣва радня на облагорође-нѣ срца и на снаженѣ волѣ воспитаникове распро-стрти.

Само е оно обучаванѣ у правомъ смислу валяно и воспитателско, кое е *истинош*. А таково ће бы-ти, ако наука, особито наука вере и морала, изъ у-вѣреня учителѣвогъ проистиче, и ако е са живимъ примеромъ нѣговимъ сугласна. „Покажи ми Ѡ дѣла твоихъ вѣрѣ твою,“ вели свакоме одъ насъ а особито свакомъ учителю слово Божие. Знај дакле учите-лю, да ће савъ трудъ твой безплоданъ быти, ако ты едно учишь, а друго животомъ своимъ засведочавашъ. Као што е негда ученикъ Клеантесъ мотрио на фило-лозофа Зинова, да л' онъ по своме образцу живи (*an ex formula sua viveret*); тако и тебе мотре твои мла-ђани воспитаници, мотри те и цела обштина у којој служишь, идул' ти речи одъ срца, еси л' онакавъ ка-кавъ бы, по науци кою предаешъ, требало да бу-дешъ!

Покрай тога обучаванѣ ће онда быти истинито и по томе воспитавајуће, ако се буде постепено, наочи-гледно, природи и разуму детинѣмъ сходно предава-ло, и ако буде учитель настоявао, да деца све оно што науче и у животу употребити кадра и вольна бу-ду. Ту дакле ние доста само на изусть научити мо-литве, и изречения, коя за правило живота служе, ние то доста ни онда, кадъ се узъ наизусть рецито-ванѣ тыхъ предмета и нѣховъ садржай разуме; него мораю те свете, те управо рећи наймудрие науке на

облагороженъ сердца дечингъ служити, и праваць во-
ли нѣхвой давати. Само оно што е за времену и
вѣчну среѣу детию нужно, треба да дете у народной
школи учи, али то мало, треба да му у сокъ и у
крвь преѣе, да се съ нѣме наука та савоплоти, да
преѣе у наравъ нѣгову, и да изобрази у нѣму време-
номъ сталный моралный карактеръ. —

Сви дари, коє Богъ човеку даде, све моћи и сна-
ге наше треба да се у народной школи складно (хар-
монично) изображаваю. Ни една се не сме занемари-
ти, ни една се несме на рачунъ друге слабити или
запретати. Умъ, сердце и воля, ово тройство духа на-
шегъ, едно съ другимъ у найтешной узаймной све-
зи и заедницы свое. Као што едно безъ другога су-
ществовати и дѣйствовати неможе; тако се исто не-
сме едно одъ нѣхъ развяти и изображавати, а да
се и друго неподномаже у своме напредку. Ние шко-
ла само за то одреѣена, да се у нѣой моѣ мишлѣ-
ня снажи, нити да се само стварна знаня у нѣой при-
бавляю; него е нѣнъ задатакъ и сердце детея благо-
родити, и свакимъ могуѣимъ средствима судѣйствова-
ти томе да одъ детета правый християнинъ и пош-
тенъ человекъ постане. Што е младиѣ вѣма споляш-
нѣмъ свету окренуть, плотскій и чувственности отданъ,
све то вѣма има се учитель старати, да духовный
унутрашный животъ у сердцу нѣговомъ пробуди, и да
га изобрази. Ние свагда оно право добро, што се стра-
стима и чувственности оданомъ младомъ човеку допа-
да. Страсти свое валя найпре покорити уму, и то уму
просветлѣномъ и обясномъ светлшѣу сунца прав-
де госнода нашего Исуса Христа. То е единый путъ,
коимъ се человекъ у правомъ духовномъ смысле, вос-
питати може. Тога ради сваки християскій воспита-
тель, дакле и народный учитель дужанъ е своимъ
старанѣмъ на то тежити, да се деца одъ превелике

себичности, која на свету влада одтргну, да се увере да ние свагда оно добро, што е нама повољно, да себе сметраю као чланове породице, цркве, рода и општества; да се науче вољу своју вољи божијој покоровати, свое благо у благу општемъ налазити, и само оно свагда любити и миловати што е Богу повољно. —

Дете треба да се навикне саучествовати у срећи и несрећи ближњѣга; и съ тымъ да одговори науци апостола Павла, по којој смо дужни радовати се съ оныма кои се радују, и плакати съ оныма кои плачу.

Кадъ учимо децу природу познавати и нѣне производе на своју користь употребљавати, онда треба да ихъ научимо да у природи налазе и увиде одблескъ вечите славе божие. Шумско звѣрѣ и сву осталу животиню сметра добросердачанъ човекъ съ радошћу и са саучешћемъ не само по бои, облику и по користи коју одъ нѣихъ добыямо, него и по томе што су то жива створеня божија, по томе, што е „праведнику и своихъ скотова животъ мио.“

Човекъ, кои отресавъ се сваке претеране себичности, свой животъ и по божијој вољи проводи и своимъ ближњимъ на ползу служи са онымъ даровима кое му Богъ даде, имаде у себи любовь къ ближњему, а таква любовь естъ найвећа добродѣтель човеческа, коју смо у народной школи свойски у срдцѣма дечице наше подрањивати и воспитавати дужни. С' тымъ се уедно каже и то, да народна школа имаде све оне неваљале склоности и страсти дечие, кое су противне таковой любви, зарана ослабити и недати имъ да отму махъ у срдцу дечинѣмъ. Такове неваљале склоности есу: свирѣпость, освета, злоба, штеточинство, зависть, радость о туђој штети, и суета. Свирѣпость и осветљивость, где се ове кодъ деце яко появлюю,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.mml.rs

треба пре свега средствомъ телесне каштиге лечити, да деца осете, како е другима зло, кадъ ихъ они дираю, и да се тако усаветую, и одъ своихъ бездѣлиа престану. Завистъ и радованъ о туђемъ злу лече се озбиљномъ опоменомъ, и доказима да су ти греси божиемъ закону највећма противни, почемъ овај налаже да любимо свое ближвѣ као сами себе. Суета се најболѣ излечити може съ доказима, да е све на овомъ свету променљиво, да наше богатство и слава земаљска нема никакве предъ Богомъ важности, да добро срдце, поштенъ и праведна дела човеку праву важность даю. Напоследку валя имъ изъ свештене и изъ светске повѣстнице показивати како су најболѣи и најваљивѣи люди свагда и најсмирениѣи были, и сваку суету презирали. Штеточинство често е кодъ деце производъ урођене нѣима склоности къ радњи. У таквомъ случаю валя децу увекъ съ користнымъ посломъ особито тѣлеснымъ забавляти н. пр. учити ихъ да саде и каламе воће.

В.

Неколико мана на певаню и пояню.

Докъ деца цео текстъ песме лепо на память незнаю, незнаю ништа. За певача нема ништа срамотниѣе, него кадъ средъ најлепше започете песме запне, пакъ ни маћи далѣ; читаво се друштво застиди у тай махъ, и у неку руку одъ нѣга се осрамоћени нају. Овога се кодъ насъ често догађа. Я самъ нѣи више певача учителя слушао, што у песни св. Саве запну, пакъ одъ друге строфе ни маћи далѣ.

Докъ се деци текстъ песме неразговори да га разумеу, бадава е што га и на память знаю. Има у

насъ много зрели люди певача и учителя јошъ, пакъ при певану најпростіи србски песама Богъ зна какви сакати речи неизговоре, што сасвимъ никоегъ смисла немаю, јошъ и редъ строфа и стихова сбркаю, те смисао песме тако замрсе, да га нико да свету разабрати неможе, — а да шта чине одъ црковни песама! То я знакъ најнесмислениегъ и најглуплѣгъ пояня. Учителѣи валя да децу съ малена на смислено певанѣ навикаваю, онда ћемо и песама лепши добити, а не „багряношарно одъ востока заря,“ или „твой в юнакъ бью дедъ;“ како се пева, онако се и пише.

Деца валя да науче цео текстъ лепо ретицирати, гласомъ свудъ правилно ударајући и отезајући, врѣ одъ овогъ зависи и правилно поянѣ. На ово се кодъ насъ за чудо непази, и то е узрокъ те толике силне погрешке у арияма имамо: ту ћешъ наћи гомилу слогова, кои су по себи кратки, ариомъ дугачке, а кои су собомъ дугачки, ариомъ кратке, наћи ћешъ многе, кои су собомъ снажни, ариомъ слабе, а собомъ слабе, ариомъ снажне, и све тако сбркано, да ћешъ одма познати, да е ария изкварена иль туђа альбина, коя на многомъ месту смешниѣ стои него на детіој глави Марковъ калпакъ, или на Маркови леђи детия доламица. Исто е овако и са дизанѣмъ иль спуштанѣмъ и паданѣмъ и пресецањемъ гласа. У песни „единородный“ адавѣ гласаня „спасенія нашего ради“ и на „спрославляемый“ на поле смислове разчупа, као да су на тымъ местима свршени. Тако ћешъ ихъ наћи на многимъ песамама, а ние истина, да е такова ария, него е несмисленость пояча тако изкварила, и тако ихъ съ дана на данъ све већма и већма квари.

Исто овако и предисанѣ певача на незгодномъ месту грдно песму осакати. Какадъ предише башъ на ономъ месту, где ария најлепше извия, и где највећа снага и лепота нѣзина стои. Деца много реда на по-

лакъ речи пресецаю и одишу, и кадкѣ дође, да све по полакъ одъ едне съ полакъ одъ друге речи спаяю, те изађе вашаръ да Богъ сачува; тако у „Достоинно“ „я ково истину“ у единородный: „распи сяже“ у видѣхомъ свѣтъ „поклоняемся табо“ и сила друга юшь и горе искварена места.

Когодъ в сееску децу називо, чуо ихъ в и у говору, алъ особито у пояню неке гласове употреблявати, коихъ у азбуки нема; готово ни еднога самогласа чисто неизговараю, него неку смесу изъ юшь нечегъ непознатога, коемъ неумешъ кретна имена дознати. Тако пое „господе помелуй“ башъ као да су имъ образи укочени; а тако и друге гласове промену, „и свѣкъ и свѣкъ“ „и са дукамъ твоємъ“ и пр. кое в говоръ силно ружи, а песму яко осакаћава.

(Продужиће се.)

Одкѣдъ се почело свето причешће

са лжицомъ (кашикомъ) давати вѣрнима.

У првенствующей цркви ние было забравѣно и неосвећенимъ людинамъ узимати у руке божественно причешће, и кућама своима носити, кои су далеко одъ цркве обитавали; такођеръ и онима, кои бы на далекомъ путъ одлазили, са собомъ св. причешће носити, ние забравѣно было. —

У граду Селевки, *) неки вретикъ трговацъ имао едногъ правовѣрногъ слугу, кои в доносио св. причешће изъ цркве увућу и хранио га у ковчегу; за кое

*) Селевкия градъ у Сирии одъ Никанора Селевка созданъ и именованъ именовъ прозванъ, преко кога е и св. апост. Павло проповѣдајући пролазио. Дѣян. 13. 4.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

надъ въ временомъ сазнао вѣговъ господаръ , хотѣо е запалити и изгорити св. тайне; али у исто време изъ свию части пречистогъ тѣла Христовогъ, подъ видомъ хлѣба, чудеснимъ начиномъ прорасту власи.*) Изъ овога се ясно види какавъ быо обичай у првенсвуююй цркви у погледу св. причешѣа. Овимъ поводомъ забранили су св. отци неосвеѣенимъ на руке примати и односити изъ црвке тѣло Христово ; а особито ето забранио св. Іоаннъ Златоустъ збогъ слѣдуюћегъ уврока: У време вѣговогъ патриаршества у Цариграду,**) жена нека примивши у цркви частицу пречистогъ тѣла Христовогъ , однесе кући своіой, и смеси га съ некимъ чарима волхвованія ради, за кое сазнавши Св. Златоустъ, одмахъ издаде заповестъ по свима црквама, да унапредавъ нишошто се на руке тѣло Христово не ставля , него да се у цркви има држати мала лжица и съ нѣомъ да се дае у уста , (а не више у руке); уедно съ божественомъ крви подъ видомъ вина; и тако управо одъ тогъ времена, по заповести Св. Златоуста почело се са лжицомъ хрисіанне причешѣивати тѣла и крви Христове. (Никифоръ кнв. 3. глава 7.)

У Скрадину.

І. Я в о р ъ .

Шта могу учительи чинити, да се ставѣ школскихъ здавня побольша, и да се школе у добромъ реду одрже?—

Обично люди гледи за тымъ, да имъ храмови божіи найлепши, найвиши и найукрашенія буду. Заиста

*) — Лимонаріи гл. 79.

**) — Одъ отца Секунда и матере Антуса родно се у Антиохіи

то е лепо и на часть имъ служи; а тако и пристои тима светилиштма! — Али заръ не бы іошъ лепше было, заръ не бы тымъ людма іошъ на веѣу дѣку и поносъ служило, кадъ бы имъ и школе — ѣрке св. црквѣй — што краснѣе, выше, и окиѣненѣе было? — Бы, за цело бы; еръ тымъ не само да бы свету показали, да познаю и цене важность нѣиову, него бы іошъ и деци своіой — радованю своме — велику аснуну учивили и по телу и по души. —

Но будуѣи да нашъ народъ незна, илъ баръ не ѣе да зна о неоценѣной користи лепо уреѣеныхъ школскихъ зданія; то спада учителѣма у део, посао, да они вештымъ, паметнымъ наговорима своима обштѣне на то доведу, да не жале ни трошка ни труда на побольшавѣ нѣиово, среѣе ради помладка свога! — Где су главари (бштински разумви, добру ради, ту ѣе се моѣи са неколико мудрыхъ савета цѣлѣ постиѣи: еръ ко паметанъ не воли добро! — Али шта ѣемо са онакима, кои више хаю за марву свою и стае нѣиове него за децу и школу? Ту не помажу савети ма Менторови были, веѣъ само тврдо уверенѣ одъ стране учителя, да се ништа одъ праве волѣ отети не може, и свесрдва радня око тога посла на деци победиѣе и у томъ случаю, ако не одма, а оно у првомъ нараштаю. —

Учителѣи! воспитавайте ученике свое тако, да после као люди и чланови едне илъ друге обштѣне маре за школу: сладите имъ са најживльимъ изрази-ма прилоге на школе, и наводите рачунске примере, изъ коихъ бы се видити могло, да човекъ и радньомъ и паметномъ штедньомъ доста на ту страну дати мо-

Сирской године 354; посвеѣенъ за патрїарха Цариградскогъ на 26. фебр. 398. на престолу е стаю до 404. године; у изгнанию као патрїархъ три године; умрѣо е пакъ на воздвиженіе честнаго креста 407. године; живио е дакле у све 53 године.

же, и опегъ да му станѣ материялно ни у длаку не ослаби.

Одъ велике е важности такође придобити любовъ и поверенѣ богатыхъ людій особито самаца, па имъ често говори о овомъ илѣ ономъ мужу, кои е велике жертве на общеполезна заведениа принео, па са тога живи и живиће у свомъ роду „докле трае и еданѣ Србинѣ.“ Тымъ бы можда гдекога побудио и навео, да и онѣ тако задушно дело учини, зашт’:

„Кадъ човека самртъ нађе
Ништа собомъ не повесе
Већъ скрштене беле руке
И праведна дела своя“

Што се тиче уредногъ држаня школе, ту е чистѣ учительскій посао. Зато чимъ види, да е што поремећено, илѣ нужно, таки илѣ самъ нека оправи илѣ нека яви школскомъ управителю да се онѣ о томъ побрине —

М. Н.

ЗАСВЕДОЧЕНЪ.

Богъ намъ хтеде показати, да смо безсмртни. Онѣ створи семено зрно. Кадъ виде люде, како зрно уземљи као увели човекъ изтруне, и управъ онда кадъ се уништено чини, новѣ снажный влатъ избие, онда ће помислити: вальда е и човечие тело само завеса вечне врлине. — Алѣ човечии родъ мало е пазио на семено зрно.

Тадъ створи Богъ гусеницу. Кадъ виде люди, како гусеница као мртвацъ у сандукъ легне, и после гробницу развали и излети съ крилима на рамени, онда ће помислити, вальда расту и човеку у мр-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

твачкомъ ландуку крила. — Алъ човечіи родъ мало е назіо на гусеницу.

Тадъ створи Богъ бурѣ и дугу. Они ће чути гласъ, кои ће к' позору звати; они ће видити, како муња съ неба човека на земљи пружи, и онда ће заключити: кои е животъ дао, може га и узети; ваљда га узима въз овогъ ломногъ суда, да га вечнымъ покриваломъ одене. И кадъ овако узмиселе, тадъ љу седмшарну капию *) преко целогъ небесногъ свода подићи, и путъ къ новомъ животу показати. — Алъ човечіи родъ мало е назіо на ову изредну великолѣпность.

Онда створи Богъ сводъ безмѣрни звезда и рече: кадъ густі облакъ разлучимъ, и дивећи погледъ ока човечиегъ, место у бедну ноћъ, у бездно пламтеће сунчано море падне, онда неможе више човекъ мислити, да е земля светъ, и онъ ће предчувствовати да е безсмртанъ!

И тако се светли ово засведоченѣ наше вечности у непобедимомъ писму. Алъ и дуга, лентиръ и усевъ нису безкористни. Одкако е предчувствованѣ (ahnung) наше неумрлости пробуђено, умствуе нашъ духъ и у маломъ писму о доказу *велике ишине*.

п. Миланъ II.

Чудесна ограда.

За време нѣкогъ рата, бјаше една породица у усамљеномъ свомъ дворцу, у великомъ страху одъ нападања непријатељскогъ; особјато е пакъ была за нѣи една ноћъ страшна и опасна. Непријатељ се томъ

*) Дугу виђамо у три боа, алъ корено састои се она изъ седамъ и то: любичасте, загасно плаве, светло плаве, зелене, жуте, перанцо-жуте и црвене. Ове се боа простомъ оку у три главне споу. (Предметъ изъ оптике).

предѣлу приближавао, и небо се часъ овде часъ онде као крв црвено виђаше одъ пожара, кои злбный и пакостный непріатель проузроковаше; къ томе јоше бјаше зима и врло бурно и хладно време. Добри ови люди изгледаху са страхомъ часъ, кадъ ђеду свега свогъ иманя лишени, и у ово опоро доба године властављени и изъ свое куће и кућишта истерани быти.

Дѣда, майка, родители, дѣца и сви млађи не наслонише одъ страха цѣлу ту ноћ свое главе, већ сѣдише искупљени у соби и молише се непрекидно Богу. Дѣда читаше јаснымъ гласомъ изъ нѣкогъ молитвеника „молитву за време рата,“ у којој слѣдујуће речи стаяху: „Нека насъ Богъ ограда тврдомъ оградомъ, да се непріатель одъ дома овогъ отврати.“ „Но то е инакъ велико захтеванъ одъ Бога,“ примѣти садъ на ово младый земљдѣлацъ, кои е са скромнымъ срдцемъ и смиреннымъ духомъ све пазливо слушао, „да онъ съ нама грѣшнымъ людма чудо учини, и таквомъ насъ оградомъ ограда.“

Међутимъ прође ова ноћ мирно, и ни еданъ имъ непріателскій войникъ не насрне. Сви су се томе чудили али узрока незнадоше; но кадъ се у зору усуде изъ собе изићи, виде они на велику свою радость, да е Богу све могуће, и да е онъ нѣи, као што га молаху заиста якомъ оградомъ оградно. Вѣтаръ е снѣгъ, кои ту цѣлу ноћ падаше съ непріателске стране око њине куће тако високо навѣо, да имъ непріатель ни близу приступити нѣ могао. — Сви хвалише и славише сада Бога, кои ихъ е тако чудеснымъ начиномъ спасао; а дѣда рече: „Видите, любезна дѣцо, како спасава Богъ оне, кои му се крѣпко и истинито моле, и кои надежду свою свагда на нѣга самогъ полагају.“

Кои е Богъ великъ — силанъ — као Богъ нашъ?
Ты си Богъ, кои чинишъ чудеса! —

А. М.

Решеня географичнихъ загонеткѣй.

у брою 42. Школскогъ Листа год. 1860.

(Кое су у срб-народ: нормалномъ училишту Шидскомъ решене).

1. Дента, — Сента. — 2. Сомборъ. — 3 Кула. — 4. Бечкерекъ. — 5. Моришъ. — 6. Тителъ. — 7. Банатъ, — занатъ. 8. — Модошъ — Ходошъ. — 9. Бачка, — мачка. — 10. Паланка. — 11. Тиса. — 12. Баялица. (Бая.) 13. Калвинъ, (Каинъ.) 14. Ада. — 15. Бегей (Бечей.) — 16. Карловцы. — 17. Темшваръ. — 18. Фрушка (крушка.) — 19. Илокъ (Локъ.) 20. Сентомашъ — Сентиванъ — Сентпетеръ, Ст. Мартонъ итд. — 21. Дунавъ. — 22. Земунъ — музе. — 23. Нови Садъ, — 24. Сава (рѣка,) Сава (човекъ,) Васа. — 25. Тамишъ, мамишъ, камишъ, чамишъ. — 26. Лушоранъ. (тор оваца). — 27. Вршацъ. — 28. Иригъ, (Сиригъ.) — 29. Мацаръ, (сарма.) — 30. Субошица, — 31. Рума, ружа, руна, рука, руда, руса. — 32. Бунѣвацъ. (Бува). — 33. У Кикинди. — 34. Аранка. — 35. Панчево.

М Б њ —

Овѣхъ дана изишао е изъ Епископске штампарије у Новомъ Саду одъ Јосифа Горяновића Пароха Иришкогъ на сръбскомъ езѣку Псалтирѣ у стихови. Цена му е 1 фор. 50 новч. а. вр.